JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԾՐՎԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՏՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՊԱՊԸԸ ԱԼԻ ՀԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوحانس فريد
اداره خانهسى باب عالى جادهسنده نومرو ٤٠
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տող 5 դրշ., մէկ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար ՍՍԱՀՍԻՈՐ ԳՆԵՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ ❋ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❋ 10 ՓԱՐԱ

ՄԱԿԱԲՈՅԾ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս պետութիւնը Ռումանիան է, որուն համար նոր «պլըֆ» մը ալ կը նեռուի հրապարակ։ Իբր թէ իր պահեստները զէնքի տակ պիտի կանչէ նորէն։ Օսմ. Դործակալութենէն բղխած և Վիեննայէն տարածայնուած այս «պլըֆ»ը կրնայ իր ծագումը ունենալ Պուքրէշի մէջ, որուն քաղաքագէտները այս պատերազմի միջոցին ըստ բաւականին Ցօն Քիշոթական դերեր կատարեցին։

Ռումանիա Բիւզանդական հին կայսրութիւնը կը յիշեցնէ մեզի, եթէ կարելի է փոքրը մեծին հետ համեմատել։ Զէնքի և կորովի մասին այնքան վատասեռած ա՛ն կայսրութիւնը հետզհետէ իր փրկութիւնը կ'ենթադրեր սահմանակից կամ աւելի հեռաւոր ազգերու դժտութեան մէջ, և իր շարունակութիւնը կ'ուզէր որսալ անոնց պղտոր ջուրերուն մէջ, մինչեւ որ իր վատութեան մէջ ցեխոտած, ճահճացած այդ կայսրութիւնը պատառ եղաւ աշխարհի ճակատագիրը վեր ի վայր չրջելու։

Պալքանեան բնիկ պետութեանց ներկայ շարժումին սկիզբն Ռումանիա երկչոտ կենդանի մը պէս քաշուեցաւ իր պատեանին մէջ, ո՛չ ասգին էր ոչ անդին, ո՛չ Պալքանեանց ընկերացաւ։ և ո՛չ դնէ Թուրքիոյ, այլ միտքը դրաւ, առանց Նիզակի մը ծայր կոտրելու, առանց կաթիլ մը արիւն թափելու, Պուլկարիոյ ետեւէն զարնել և սին սպառնալիքով կոտր մը հողի տէր ըլլալ...

Ասպետական շարժումներէ զուրկ այս քաղաքականութիւնը գատապարտուած է սմքելու, խոնաւ օդի մը միկրոբներուն տակ մնցած վայրի անարմատ տունկի մը պէս։

Եթէ Ռումանիա ի՞նչպէս Պուլկարիոյ մեծնալ կ'ուզէր, և ասիկա իր իրաւունքը կը կարծէր, անկեղծութիւնը պէտք էր ունենար, պատերազմին սկիզբէն իսկ, յայտարարելու իր չեզոքութեան պայմանները։ զորս եթէ ան չընդունէր, ինք պատրաստ էր միանալու Պալքանի հաւարակաց թշնամիին Թուրքիոյ հետ, որ եթէ ոչ ուղղակի, գոնէ անուղղակի կերպով կոչում կ'ընէր իր օժանդակութեան։ Այսպէս չըրաւ, այլ թողուց որ Թուրքիա տկարանայ — ինք չթողուց, այլ զէնքին բախտը արկեցաւ — թողուց որ Պուլկարիա զօրանայ, և զօրանալուն չափովն ալ տկարանայ ի հարկէ — և հիմա ելեր է, իր այս կրկնակի անարի վարմունքին հետեւանքով, դառ ու արդարութիւն պահանջել Ծերութիւններէն, հազ պահանջել Պուլկարիայէն։

Ցերութիւնը ո՛չ մէկ արդարութիւն չեն պարթեր Ռումանիոյ. եթէ երբեք Եւրոպա արդարութիւն կը պարտի ճակատամարտի դաշտերէն դուրս, այն ալ կը պարտի Թուրքիոյ, որ իր զինուորական ու եւմատական բոլոր հնարաւորութիւնները ի գործ դրաւ։ ասպետական ընդդիմութիւն մը մը հանելով Պալքանեան զորութիւններուն առջեւ։ Այսպիսի ընդդիմացողներ, ախոյեաններ ամէն բան կրնան կորսնցնել, զէն ի ձեռին, բայց ո՛չ պատիւը, և ահա այս պատիւը, զոր ա՛յնքան վեր բռնեցին և կը բռնեն ռակաւին Էմիրնէի, Եսանեայի և Շքարայի դիւցազները, արժանի է արդարև եւրոպական արդարութեան։

Բայց ո՛չ երբէք Ռումանիան։ Ո՛չ ոք արդարութիւն կը պարթի Ռումանիոյ, որ սմսեղուկ գիւանագիտութեամբ մը, Աւստրիոյ երկդիմի քաղաքականութեան մէջ ո՛չ նուազ երկերես դէմք մը կազմելով, այսօր ուրիշին արիւնոտ յաղթութիւններէն, կեանքի գնով գնուած նուիրականութիւններէն սրբութիւն մը կ'ուզէ խորել։ Ասոնկներուն ոչ մէկ արդարութիւն կը պարտի հաստակաց գիտակցութիւնը։

Հաշտութենէն վերջ, կա՛ իսկապէս արդարութիւն մը, զէնքի եւ պատաւորութեան արդարութիւնը, զոր ա՛յն ատեն Պուլկարիա կը պարտի Ռումանիոյ։ Պատմութիւնը ժլատ չէ մեզի ցոյց տալու մէկէ աւելի օրինակներ. այսօրուան բարեկամներու անոնցմէ՝ որոնք երբեմն թշնամիներն էին։ Նոյն իսկ ցանցառ չէ թիւը անոնց որոնք երբեմն թշնամութենէն անցած են այսօրուան դիմակցութեան։ Երբ Թուրքիա և Պուլկարիա այսպէս կարենան վաղը աննախանձաբար նայիլ իրարու աչքի մէջ, այն ատեն Պուլկարիա ի վիճակի պիտի ըլլայ ըսել Ռումանիոյ, Թերեւս գոչել.— Եկա՛ւ և ա՛ռ. ինչ որ կ'ուզես։ Եւ տեսնենք պիտի ասասպարէ՞ Ռումանիա։ Պալքանի կռիւին մխուած տարաբարկիկ փուշ մըն է ան, երբեմն Համաձայնութեան հաւատարիմ ազգային խլրակի մը դահլիճին չափազանց մօտ անհաւատարիմ գաղանապահ մը։ Պուլկարիա արդարութիւն մը կը պարտի ռումիներուն, արդարութիւն մը՝ որ ողբերգութեան աքանչելի նիւթ ալ կրնայ հայթայթել թատրական Օսիփովի մը, որպիսին է ատուածային Գարմէն Սիլվա։

ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՆԵՐՈՂԱՄՍՈՒԹԵԱՆ ՀՈՎ ՄԸ ԿԸ ՓՕԷ.— «ՓԱԿՆՈՒ ԻՆՉ ՈՐ ԵՂԵՐ ԱՆՑԵՐ Է».— ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԷՖ. ԵՒ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԽՆԴԻՐԸ.— ԴԻՄԱԿՆԵՐԸ ՏԷՏՔ Է ՊԱՏՈՒՈՒՆ

Ներողամտութեան ցաւբ հով մը սկըսած է փչել Ազգ. Ժողովի ազատական շրջանէն, հոն ուր երբեմն աններող ատեն կը տիրապետէր փոթորկայոյզ։

Կը յիշուի թէ սակէ առաջ, երբ սաղմէմի կնճռոտ խնդրին վիճաբանութեան պահուն, երբ Խճճարարեան էֆ. ասաջարկեց ներողամտութեամբ վարուիլ, Շարիֆեան էֆ. պերճախօսութեան բուռն թափով մը պատասխանեց ներողամտութիւնը և պահանջեց որ երեւաղէմի «բանտարկեալներուն ճակատագրին հետեւանքով, դառ ու արդարութիւն պահանջել Ցերութիւններէն, հազ պահանջել Պուլկարիայէն։

Ցերութիւնը ո՛չ մէկ արդարութիւն չեն պարթեր Ռումանիոյ. եթէ երբեք Եւրոպա արդարութիւն կը պարտի ճակատամարտի դաշտերէն դուրս, այն ալ կը պարտի Թուրքիոյ, որ իր զինուորական ու եւմատական բոլոր հնարաւորութիւնները ի գործ դրաւ։ ասպետական ընդդիմութիւն մը մը հանելով Պալքանեան զորութիւններուն առջեւ։ Այսպիսի ընդդիմացողներ, ախոյեաններ ամէն բան կրնան կորսնցնել, զէն ի ձեռին, բայց ո՛չ պատիւը, և ահա այս պատիւը, զոր ա՛յնքան վեր բռնեցին և կը բռնեն ռակաւին Էմիրնէի, Եսանեայի և Շքարայի դիւցազները, արժանի է արդարև եւրոպական արդարութեան։

Բայց ո՛չ երբէք Ռումանիան։ Ո՛չ ոք արդարութիւն կը պարթի Ռումանիոյ, որ սմսեղուկ գիւանագիտութեամբ մը, Աւստրիոյ երկդիմի քաղաքականութեան մէջ ո՛չ նուազ երկերես դէմք մը կազմելով, այսօր ուրիշին արիւնոտ յաղթութիւններէն, կեանքի գնով գնուած նուիրականութիւններէն սրբութիւն մը կ'ուզէ խորել։ Ասոնկներուն ոչ մէկ արդարութիւն կը պարտի հաստակաց գիտակցութիւնը։

Հաշտութենէն վերջ, կա՛ իսկապէս արդարութիւն մը, զէնքի եւ պատաւորութեան արդարութիւնը, զոր ա՛յն ատեն Պուլկարիա կը պարտի Ռումանիոյ։ Պատմութիւնը ժլատ չէ մեզի ցոյց տալու մէկէ աւելի օրինակներ. այսօրուան բարեկամներու անոնցմէ՝ որոնք երբեմն թշնամիներն էին։ Նոյն իսկ ցանցառ չէ թիւը անոնց որոնք երբեմն թշնամութենէն անցած են այսօրուան դիմակցութեան։ Երբ Թուրքիա և Պուլկարիա այսպէս կարենան վաղը աննախանձաբար նայիլ իրարու աչքի մէջ, այն ատեն Պուլկարիա ի վիճակի պիտի ըլլայ ըսել Ռումանիոյ, Թերեւս գոչել.— Եկա՛ւ և ա՛ռ. ինչ որ կ'ուզես։ Եւ տեսնենք պիտի ասասպարէ՞ Ռումանիա։ Պալքանի կռիւին մխուած տարաբարկիկ փուշ մըն է ան, երբեմն Համաձայնութեան հաւատարիմ ազգային խլրակի մը դահլիճին չափազանց մօտ անհաւատարիմ գաղանապահ մը։ Պուլկարիա արդարութիւն մը կը պարտի ռումիներուն, արդարութիւն մը՝ որ ողբերգութեան աքանչելի նիւթ ալ կրնայ հայթայթել թատրական Օսիփովի մը, որպիսին է ատուածային Գարմէն Սիլվա։

7 էն 800 ասկիի ուղղակի և անուղղակի կորուստ պատճառելով։

5.— Պէօյիւք տերէի Ազգ. վարչութեանին, ինչպէս նաև ազգային վարչի մը մասին ապրուստ կարգադրութիւններ յանձնարարուած և գործադրուած են։

6.— Հակառակ պատգամներու և ձեռնհասութիւններու ենթարկուելու, ասոնց ո՛չ է վարկի պահանջման և վերադարձման պանքաներու մասնակցած աւանդներին դրամներ քաշուած են.

7.— Վերջին մի քանի ամիսներու մէջ կեդր. Մնաւոր մասի աւանդ դրամները օրը օրին իրենց տեղերը չեն դրկուած և գուցէ ալ անոնք բոլոր վազեմի դէպ ռուսութեան Պատրիարքարանի մասակարարութեան խառնուած են։

8.— Պատրիարքարանի մէջ տիրող անիշխանութիւնը իր գագաթնակէտը հասած կրնայ նկատուիլ։ Ընթրոց պատասխանութեան մէկ մասը վասն Պատրիարքին բարեացակամութեան կը համարձակի մինչև իսկ կեղծ ատարագութիւնով ազգային թերթերու մէջ սպառնական նամակներ հրատարակել իրենց ատրէն ատրքներուն հակառակ ժողովականներու հասցէին։

2.— Թազ. Խորհուրդի մը քարտուղարը, ատենապետին դիտութեամբ, եկեղեցւոյ հաւատքներուն մէկ մասը գրաստնած է։

10.— Թազ. Խորհուրդ մը և ենամակալութիւն մը նուիրական անօթներ, Քանդակեալ ատարկաներ ծախած են, ձեռնհաս ժողովականներու որոշմանց հակառակ և այլն, և այլն։

Եւ բոլոր այս զեղծումները, ապօրինութիւնները, այս «քանամայական խայտառակութիւնները բնաւ վրդովում չեն պատճառեր Շարիֆեան էֆ.-ի, որ կ'ասպահանէ «փակել ինչ որ եղեր անցեր է (.)»....

Այս ծանրակշիռ խօսքերը արտասանող անձը ի՞նչ իրաւունքով պիտի վայելէ ազգային ներկայացուցիչ ըլլալու պատիւը, քանի որ այդ ներկայացուցիչը հոն դրկուած է խորհ. զասմոյ ապրուստ համար ազգային օրէնքները ոտնակոխ ընող ժողովականները, ազգին գրամները իւրացնող պաշտօնեաները։

Եդ. Շերիֆեան էֆ.-ի ամբաստանութիւնները կա՛մ ճիշտ են կամ յերիւրածոյ։ Եթէ ճիշտ են, եթէ տուգիչ այդքան ծանր, այդքան աններելի զեղծումներ գործուած են Ազգ. վարչական կեանքի մէջ, երեսփոխան մը ի՞նչ իրաւով կրնայ ատելիորել որ «փակուի ինչ որ եղեր անցեր է»։ Միթէ այս վարդապետ-թիւնը չտա՞ի նախընթաց մը պիտի չտեղծէ։ Օրէնդիր մը ի՞նչպէս կրնայ բացատրուիլ գնել այս ինչ կամ այն ինչ զեղծարարին մոլեռ։ Ապէ՞ ատոյ զեղծում գործողը անպատիժ պիտի մնայ «փակենք ինչ որ եղեր անցեր էր» ասելով։ Արդարութիւն է սա՞։

Եւ յետոյ, չի՞ կրնար ըլլալ որ Շերիֆեան էֆ.-ի ամբաստանութիւնները անիմաստ չարախնդութեամբ ընծայել յիշեալին։ Մասներու կը սեղմուին իրենցներէն ու կրակա՞ զգուշ այլերը իմ արդէն կատարեալ ակնարկիս տակ չտա՞ ըրեր կը խոստանան։ Հետաքրքիր մը՝ որ աւելի խօսուն, աւելի զգուշութ պիտի դարձնէր զիս պահ մը ամաչուան յանգանութենէս վերջ։ Հիմա բարեկամ կը նկատեմ զինքը, երիտասարդ բարեկամներ...

Կը պակինք խանդով, սակայն ոչ մէկ բան կը փոխանակեմ ճարտուհիին հետ, ո՞րքան կ'ուզէմ խօսիլ իրեն ու լսել իր զգուշոր բառերը։

Նոանդուն զանոյիչէն վերջ վերջ՝ ուրիշ որոնի մը անկիւնը խմբակ մը կը կազմենք. Հիմա քովս է ան, իր թաւշեայ դիմակին տակէն քարինքի կայլակներ վար կը հոսին, զգուշոր դէմքին վրայ ջուրի արտեսա մը գծելով, մինչեւ վերն խորը։ Կը նեղուի իր դիմակին տակ, սակայն քաշուզուելիին մը կ'արգիլէ զինքը դէմքը բռնելէ։ Հովանոցիկովը կը ծածկէ դէմքը, մեռաքէ թաշկինակով դէմքը սրբելու համար։

— Անձնօթ չէ՞ ան, դէմքդ բաց, կ'ըսէ քովէս ծանօթ ձայն մը։

Կը տատամսի պահ մը, կապոյտ զգուշոր աչքերը կը յարէ վրաս, կը դիտէ զիս ու տրտիպ տրոյում մը ասուզի նման կամաց մը վեր կ'ասէ դիմակը։ Ապշութիւն մը կը նկարուի դէմքիս վրայ, կը զգամ չատգուելիս. կապերս կը գոռուին այդ զգուշոր պարը ըմբռնելու համար. երեւակայութիւնս կը դատարկանայ, ուր միայն կ'արձանանայ անոր հրաչագործ դէմքը։ Պահէ մը վերջ աչքերս կը բանամ ու մտքէն կը դիտեմ այդ չընդունելի դէմքիս։

Անոր ակնարկը կը խոնարհի և հովանոցիկը կ'իջնայ վար տեղային վրայ, վարդագուրելով դէմքը։ Կը բռնեմ հովանոցիկը ու չեմ գիտեր ի՞նչպէս կ'ասեմ իր ձեռքէն Հիմա մեր դէմքերը պատած ենք այդ թաղեալ գաղանէն եռաւ ու կը խօսիմ չեմ յիշեր թէ ի՞նչ։ Ան հեգնեալ կ'ընտելանայ ու չքաշուիր ինէ։ չեմ գիտեր ի՞նչ մը ասիս ան կը ֆոպէ ինձի։ Սեղանին վրայ մ-ուսուած գարեջուրը կը պարպենք իսարու կենաց ու կը մեկնինք վար, պարտարակը, մեր ընկերներուն հետ։

Հիմա թեւս է ան, դէմքը վարագուրած կրկին սեւին մէջ։ իր սպիտակ գիրգ թեւը կ'ողողուրէ իմինս։ Սրահին մէջ կը պատիկ ուրախ, ընդհանուր ակնարկներու ատ, որոնք չեն չանգրդեր զիս ոյժմ։

Ջուրեակը իր լարերուն ուժգին ազդակը կը խանգէ դաշնակի դռա ձայնին ու սասասուն «քարիի» մը կը խանդաւ զոյգերը։ Կը դատանք մեկեզ, կը պարիք ասանց նկատուելի։ Ամենէն վերջ կրկին վար կ'ելլենք, տրակը, սասանձին անկիւն մը հեռու հեռաքրքիր ակնարկներէ։ Կը խմենք միշտ, խօսելով պարերու վրայ, կարգ բաներով կը պատասխանեմ իր հարցումներուն։ Ան ոյժմ աւելի զուարթ է, կը կատակէ ու արամբութիւններով կը ծաղրէ վարի տիկինները... Կ'ուզեմ բան մը ըսել իրեն, խոստովանիլ իմ տրոյզ զգացումներս, սակայն չեմ կրնար քանի քով բերել քանի մը բառ, ձիգ մը կ'ընեմ... Ան կը հասկընայ կարծես հոգեբանութիւնս. զուարթութիւնը կը ձգէ, իր եւութիւնը կը ցնցուի. կը թարթէ, ու ակնարկին տակ հոգիս կը վերանի. ո՞րքան զգուշոր է մարդ, հիւծիլ ու հիւլէանալ այդ նայուածքին տակ... Կը նայիմ իրեն զգաստանքով. ակնարկը սեւեռուն է միշտ։ Հաճայանք մը կը քաշուի յանկարծ կուրծքէս, լանջքը կ'ուսի և աչքերը իրենց կիսախաւիր նայուածքին տակ կ'երազեն։ Վայրկեան մը եաք կրկին կը քանայ, ձեռքը կը բռնեմ սիրտիս, կը սարսռայ հպումէս, չքաշեր տակայն ու թոյլ կուտայ որ տիզմամ իր մատները։ Կը նայի կրկին երեսս, կաթիլ մը արցունք կը քարանայ կապոյտին խորը... Բան մը կ'ուզէ ըսել. սակայն ձայնը կը սասի կոկորդին մէջ, կը հեւքոտի, հասզիս լսելի ձայնով մը «վար երթանք» կ'ըսէ։

Կը բռնեմ ձեռքէն, ցնցում մը կ'ունենայ, Թեւս կը կրթնի ու վար կ'իջնենք յամրաբար։ Զեմ խօսիր այլեւս, կը զգամ թէ սիրաւ եմ, սակայն երջանիկ. սարսռելի բան, ո՞րքան հրաշալի է ազատութեան մէջ երջանկութիւնը։

Արշալոյսը կը ճեղքէ գիշերի սեւութիւնը ու լոյսի հիւսկէններ կը մաղուին պատուհաններէն վար, սակայ ու ազատուն։

Վերջին վալսը կը գռայ ըմբռնա։

Կամաց մը կը ծռի ականջիս ու չունչի մը պէս կ'ըսէ.

— Վալս չեմ գիտեր սիրելիս, սակայն կ'ուզեմ պարել...

Կը գրկեմ զինքը անմիջապէս ու կը գատանք անվերջ. լանջքը կ'ուսի ու կդգամ անոր արագութիւնը իմինս տակ. աչքերս կը փակուին ամէն մտածում վանելու համար։ Մեր յիսար պարին մէջ չենք զգար յոգնութիւններս, մինչ քարանքը կը հասի մեր դէմքերէն վար։ Նուազը կը դադրի։ Կը կենանք երեւաբալ. քիչ առաջուն սրբութիւնը չեմ սեռներ անոր դէմքին վրայ, հիմա աւելի զուարթ է ան, ու ձեռքս բռնած կ'ըսէ.

— Շատեր վալս չէի գիտեր, զուարթ պարեցինք, ո՞րքան լաւ գործանք քեզի հետ, չէ՞...

Կը հատատեմ իր խօսքերը՝ ուրախ, արշալոյս մը ազատանքի պէս։ Նորէն խումբով վար կ'ելլենք մեր նախաճաշերը ընելու։ Սրահը լեցուն է բարեկամներով. ուեզ մը կը գտնեմ իրեն, ու ես կը դնեմ ասքի՝ հանդիպակաց դիրք։ Ակնարկով մը քովը կը կանչէ զիս։ Որ հեռանդիմ ատեկի մը նման, ու ան իր սթոյը կիսելով, կը նստեցնէ ինձի քովերդը...

Կը շարակրատենք ժամերով. ամէնքս մոռցած մեր զբաղումները։ Ժամանակի սահանքը կ'սթափեցնէ վերջապէս մեզ, ոտք կ'ելլենք ամէնքս, ձեռքս կը բռնէ, ու մատներովը կ'ուսրէ իմիններս և երեսս կը նայի չարաճճիութեամբ։

— Աւելի սեղմ կ'բռնամ, սրպէսզի կոտրիս...

Ան կը ժպտի ու թոյլ կուտայ մատներս, մինչ ես թոյլ ու մեղմ կը ինդամ բրածներուն վրայ։

Վար հասած ենք. չենքին դրան առջեւ։ Զարթ անգամ մըն ալ կը բռնէ, իր ակնարկը կը մտրճէ իմինս մէջ, կը դոզանք երկուքս, հաճայանք մը կ'ուսեցնէ մեր կուրծքերը, ու ան յանկարծ ձգելով մատները, համբոյր մը կը նետէ օդին մէջ ու կը նեռաւի կառք...

Կը քամելիմ կեցած տեղս, կը դիտեմ ձիւնին գլորումը ցնցուն, կ'երազեմ դեռ այդ զգուշոր աչքերը, այդ սիրուն ձեռքը։ Ցգին պաղ հոսանքէն կ'սթափիմ, դուրս կը նեռաւիմ անպատակ լաթ ընելերներս ալ։

Տարիներու սահանքէն վերջ դեռ կը վերյիշեմ այդ զգուշոր աչքերը, որոնց տակ ապրեցայ երջանիկ գիշեր մը, երանաւէտ գիշեր մը, երազանքի գիշեր մը...

ԱՐՄԵՆԱԿ ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՃԱԲՈՆՈՒՀԻՆ

(ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐ)

Սրտի մը լայն ու ջնարակուած՝ կը թոթափէ իր լռութիւնը ծրծաղներու զիլ ձայնէն, ու տրբուն փափուքներ երգի մը նման կ'երկարին, կ'արձագանգեն մագի՝ օրակի խորը, ուր ընկղմանած ենք բազկաթոռներուն վրայ, ծերերու պէս։

Սիրուն զոյգեր սակեզարդ ասմինոներ մէջ սեղմած դիրգ իրաններն, կը պատկին թեւ թեւի, ակնարկ ակնարկի, յանդ չանդի, ու մենք կը լափենք այդ գեղեցկութիւնները ազատ միտուութեամբ. անոնց անդամ նայուածքներէն կը քամենք սեր հոգին անոյշ երազանքով մը և կ'ուրանանք տիրոյ ատիսատանքներ՝ ուր վարդերը կը գունատին ու կեանքերը կը խամրին անանկիրելն։

Անոնք կը ատղանցեն անվերջ։ Աչքերնիս կը շլանան ու նախանձ մը կը կրծէ մեր էութիւնը. կը խորհրդածեմ կեանքի այս անհաւատարութեան վրայ. ո՞րքան երջանիկ են ա՛ա զոյգերը, որոնց իրենց պերճանքը կը ցուցադրեն յամառորէն։ Կապերս կը փափուքն պահ մը նախանձի զգացողութիւն մը վանելու համար։

— Հան նայեցէք, կ'ըսէ յանկարծ ընկերներս մին։

Կը բռնամ աչքերս, կը կրթնիմ թիկնաթոռս թեւերներուն վրայ, ակնարկելով բան մը փնտռելով այդ հեռաւոր տեղին մէջ։ Կը նշմարեմ դրան առջեւ երեք կիներ, երեքն ալ դիմակաւոր. ասլաւ յիմարութիւնով մը ու անձանօթ նախազգացումէ մը մարկուած ասքի կը ցատկեմ. կը վազեմ ատոյ... Դեղեցիկ երրորդուհիներն մին իր նիհար թեւովը շլշանակ մը կը դնէ օդին մէջ ու ես ուրախ՝ կը բարեւեմ զայն ժպտալորէն։

Հիմա մոտցան հին խորհրդածութիւններս՝ նոր ուրեւով մը կը պատկիմ անվերջ զարնուելով ուրախ զոյգերուն, որոնք կը ծիծաղին վրաս և հարուածներ կուտան ինձի չարաճճիորէն։ Կը հեռանդեմ հեռուն երեքն ալ։ Միամիտ զգացողութիւնէ մը ոգեւորուած՝ կը զգամ ազատ կեանքի մը երանգաւորումը, սէրը կ'ուրուագծուի մէջս տարամարդն, որ յեռոյ պիտի լայնար՝ տարուած ազատ հրապարանքներէն ու մեղկ նայուածքներէն, որոնք պիտի պատկերանային միշտ երեւակայութեան մէջ ասուելի թարմ ու հեշտաս՝ հեգնեալ հեռացող տարիներէն ու պատանի զուարթ օրերէս վերջն ալ։

Անոնցմէ երկուքը իրենց մարմինները պրկած են տրաքական լայն չալերու մէջ, իսկ մին նոր ոտն է իր ոտքերուն մէջ։ Աչքերու ատոյ զեղեցիկ գոնդոլը անպատիժ պիտի մնայ։ «Փակենք ինչ որ եղեր անցեր էր» այլանդակ վէճառով, իսկ ասէ՞ ետ զեղեցիկ գոնդոլը պիտի պատժուի՞։ Արդարութիւն է սա՞։

Եւ յետոյ, չի՞ կրնար ըլլալ որ Շերիֆեան էֆ.-ի ամբաստանութիւնները անիմաստ չարախնդութեամբ ընծայել յիշեալին։

Ինքնուրոյն զանոյիչէն վերջ վերջ՝ ուրիշ որոնի մը անկիւնը խմբակ մը կը կազմենք. Հիմա քովս է ան, իր թաւշեայ դիմակին տակէն քարինքի կայլակներ վար կը հոսին, զգուշոր դէմքին վրայ ջուրի արտեսա մը գծելով, մինչեւ վերն խորը։ Կը նեղուի իր դիմակին տակ, սակայն քաշուզուելիին մը կ'արգիլէ զինքը դէմքը բռնելէ։ Հովանոցիկովը կը ծածկէ դէմքը, մեռաքէ թաշկինակով դէմքը սրբելու համար։

— Անձնօթ չէ՞ ան, դէմքդ բաց, կ'ըսէ քովէս ծանօթ ձայն մը։

Կը տատամսի պահ մը, կապոյտ զգուշոր աչքերը կը յարէ վրաս, կը դիտէ զիս ու տրտիպ տրոյում մը ասուզի նման կամաց մը վեր կ'ասէ դիմակը։ Ապշութիւն մը կը նկարուի դէմքիս վրայ, կը զգամ չատգուելիս. կապերս կը գոռուին այդ զգուշոր պարը ըմբռնելու համար. երեւակայութիւնս կը դատարկանայ, ուր միայն կ'արձանանայ անոր հրաչագործ դէմքը։ Պահէ մը վերջ աչքերս կը բանամ ու մտքէն կը դիտեմ այդ չընդունելի դէմքիս։

Անոր ակնարկը կը խոնարհի և հովանոցիկը կ'իջնայ վար տեղային վրայ, վարագուրելով դէմքը։ Կը բռնամ հովանոցիկը ու չեմ գիտեր ի՞նչպէս կ'ասեմ իր ձեռքէն Հիմա մեր դէմքերը պատած ենք այդ թաղեալ գաղանէն եռաւ ու կը խօսիմ չեմ յիշեր թէ ի՞նչ։ Ան հեգնեալ կ'ընտելանայ ու չքաշուիր ինէ։ չեմ գիտեր ի՞նչ մը ասիս ան կը ֆոպէ ինձի։ Սեղանին վրայ մ-ուսուած գարեջուրը կը պարպենք իսարու կենաց ու կը մեկնինք վար, պարտարակը, մեր ընկերներուն հետ։

Հիմա թեւս է ան, դէմքը վարագուրած կրկին սեւին մէջ։ իր սպիտակ գիրգ թեւը կ'ողողուրէ իմինս։ Սրահին մէջ կը պատիկ ուրախ, ընդհանուր ակնարկներու ատ, որոնք չեն չանգրդեր զիս ոյժմ։

Ջուրեակը իր լարերուն ուժգին ազդակը կը խանգէ դաշնակի դռա ձայնին ու սասասուն «քարիի» մը կը խանդաւ զոյգերը։ Կը դատանք մեկեզ, կը պարիք ասանց նկատուելի։ Ամենէն վերջ կրկին վար կ'ելլենք, տրակը, սասանձին անկիւն մը հեռու հեռաքրքիր ակնարկներէ։ Կը խմենք միշտ, խօսելով պարերու վրայ, կարգ բաներով կը պատասխանեմ իր հարցումներուն։ Ան ոյժմ աւելի զուարթ է, կը կատակէ ու արամբութիւններով կը ծաղրէ վարի տիկինները... Կ'ուզեմ բան մը ըսել իրեն, խոստովանիլ իմ տրոյզ զգացումներս, սակայն չեմ կրնար քանի քով բերել քանի մը բառ, ձիգ մը կ'ընեմ... Ան կը հասկընայ կարծես հոգեբանութիւնս. զուարթութիւնը կը ձգէ, իր եւութիւնը կը ցնցուի. կը թարթէ, ու ակնարկին տակ հոգիս կը վերանի. ո՞րքան զգուշոր է մարդ, հիւծիլ ու հիւլէանալ այդ նայուածքին տակ... Կը նայիմ իրեն զգաստանքով. ակնարկը սեւեռուն է միշտ։ Հաճայանք մը կը քաշուի յանկարծ կուրծքէս, լանջքը կ'ուսի և աչքերը իրենց կիսախաւիր նայուածքին տակ կ'երազեն։ Վայրկեան մը եաք կրկին կը քանայ, ձեռքը կը բռնեմ սիրտիս, կը սարսռայ հպումէս, չքաշեր տակայն ու թոյլ կուտայ որ տիզմամ իր մատները։ Կը նայի կրկին երեսս, կաթիլ մը արցունք կը քարանայ կապոյտին խորը... Բան մը կ'ուզէ ըսել. սակայն ձայնը կը սասի կոկորդին մէջ, կը հեւքոտի, հասզիս լսելի ձայնով մը «վար երթանք» կ'ըսէ։

Կը բռնեմ ձեռքէն, ցնցում մը կ'ունենայ, Թեւս կը կրթնի ու վար կ'իջնենք յամրաբար։ Զեմ խօսիր այլեւս, կը զգամ թէ սիրաւ եմ, սակայն երջանիկ. սարսռելի բան, ո՞րքան հրաշալի է ազատութեան մէջ երջանկութիւնը։

Արշալոյսը կը ճեղքէ գիշերի սեւութիւնը ու լոյսի հիւսկէններ կը մաղուին պատուհաններէն վար, սակայ ու ազատուն։

Վերջին վալսը կը գռայ ըմբռնա։

Կամաց մը կը ծռի ականջիս ու չունչի մը պէս կ'ըսէ.

— Վալս չեմ գիտեր սիրելիս, սակայն կ'ուզեմ պարել...

Կը գրկեմ զինքը անմիջապէս ու կը դատանք անվերջ. լանջքը կ'ուսի ու կդգամ անոր արագութիւնը իմինս տակ. աչքերս կը փակուին ամէն մտածում վանելու համար։ Մեր յիսար պարին մէջ չենք զգար յոգնութիւններս, մինչ քարանքը կը հասի մեր դէմքերէն վար։ Նուազը կը դադրի։ Կը կենանք երեւաբալ. քիչ առաջուն սրբութիւնը չեմ սեռներ անոր դէմքին վրայ, հիմա աւելի զուարթ է ան, ու ձեռքս բռնած կ'ըսէ.

— Շատեր վալս չէի գիտեր, զուարթ պարեցինք, ո՞րքան լաւ գործանք քեզի հետ, չէ՞...

Կը հատատեմ իր խօսքերը՝ ուրախ, արշալոյս մը ազատանքի պէս։ Նորէն խումբով վար կ'ելլենք մեր նախաճաշերը ընելու։ Սրահը լեցուն է բարեկամներով. ուեզ մը կը գտնեմ իրեն, ու ես կը դնեմ ասքի՝ հանդիպակաց դիրք։ Ակնարկով մը քովը կը կանչէ զիս։ Որ հեռանդիմ ատեկի մը նման, ու ան իր սթոյը կիսելով, կը նստեցնէ ինձի քովերդը...

Կը շարակրատենք ժամերով. ամէնքս մոռցած մեր զբաղումները։ Ժամանակի սահանքը կ'սթափեցնէ վերջապէս մեզ, ոտք կ'ելլենք ամէնքս, ձեռքս կը բռնէ, ու մատներովը կ'ուսրէ իմիններս և երեսս կը նայի չարաճճիութեամբ։

— Աւելի սեղմ կ'բռնամ, սրպէսզի կոտրիս...

Ան կը ժպտի ու թոյլ կուտայ մատներս, մինչ ես թոյլ ու մեղմ կը ինդամ բրածներուն վրայ։

Վար հասած ենք. չենքին դրան առջեւ։ Զարթ անգամ մըն ալ կը բռնէ, իր ակնարկը կը մտրճէ իմինս մէջ, կը դոզանք երկուքս, հաճայանք մը կ'ուսեցնէ մեր կուրծքերը, ու ան յանկարծ ձգելով մատները, համբոյր մը կը նետէ օդին մէջ ու կը նեռաւի կառք...

Կը քամելիմ կեցած տեղս, կը դիտեմ ձիւնին գլորումը ցնցուն, կ'երազեմ դեռ այդ զգուշոր աչքերը, այդ սիրուն ձեռքը։ Ցգին պաղ հոսանքէն կ'սթափիմ, դուրս կը նեռաւիմ անպատակ լաթ ընելերներս ալ։

Տարիներու սահանքէն վերջ դեռ կը վերյիշեմ այդ զգուշոր աչքերը, որոնց տակ ապ

գրեթէ կը զոցէ մեր առջեւ, և ասիկա կ'ընէ Ռուսիոյ խաղաղակով, որպէսզի սիրալակի անոր դիւրազգածութիւնը։ Ամէն պարագայի մէջ մենք կ'ուզենք Միսիան պահել իրեն սկզբնական այդ նոր առմանագլուխն, որ անկէց պէտք է ուղղուի աջ գիծով, երթալ յանդելու համար դէպի հարաւային ծովը։ Ուշադրութիւն ըրէք այս բացատրութեան —հարաւային ծով։

— Ուրեմն Թրքական առաջարկութիւնը չի՞ կրնար մինչեւ իսկ խարիսխ ծառայել բանակցութեանց վերսկսումին։

— Ո՛չ։ Նոր բանակցութիւնները պիտի չսկսինք մինչեւ որ Թուրքիա չհաւանի մեզի համար գոնէ մեծ գիծերուն մէջ ընդունելի սահմանագիծ մը, որպէսզեւ ա՛յն առնէն է միայն որ կրնանք բանակցել և հաշտութեան միւս երկրորդական խնդիրներուն մանրամասնութիւնները տալ։

Ոչ նուազ ձեռնտու ուրիշ անձնատուութիւն մը ըսաւ ինծի.

— Պուլկար կառավարութիւնը իմացուցած է թէ կ'ընդունի որ Բեթերսպուրկ ըլլայ ազատութիւնը մեր վէճը կարգադրելու պայտոն ունեցող ժողովին վայրը։ Այս միջոցիս դանիճները միջոց մը կը փնտռեն թաձրացնել ձեւ մը տալու համար իրենց որոշումին։

***

Այս մասին «Փոռնալոյի Բղթակիցն ալ Սոֆիայէն հետեւեալը կը գրէ.— Որքա՞ն տակաւին պիտի տեւէ ան անգործութեան և սպասումի շրջանը զոր կ'անցընենք։ Պատերազմը պիտի վերջանա՞յ արդեօք աւելի կամ նուազ գաղտնի բանակցութիւններու հետեւանքով, այնպէս որ պատերազմական նոր գործողութիւնները պատմելու այլեւս տոնթ չունենայինք։ Ներկայիս ամէն ինչ ասասամութեան մէջ է, և ամենէն լաւատեղեակ անձերը անդամ անչուշտ չեն պիտի նեղուին սեւէ նախագուշակութիւն մը բանաձեւելու համար։

Սակայն Լոնտոնի բանակցութիւնները սկսելէ ի վեր, այն պահուն երբ օսմ. պատուիրակները իրենց վճռական գիրքին մէջ, պարզապէս և առանց այլեւայլի, կ'առաջարկէին յաղթականներուն Մակեդոնիան ինքնավար վայրութիւն մը առ իրենց Թագաւ, անկէց ի վեր տեսակին համայ կարուած է։ Նոյնպէս այլեւ այն ժամանակին մէջ չենք, որ էարիէի խնդիրը ամբարտակելի խաչերդա կը ներկայանար հաշտութեան կնքման համար։ Եթէ ճիշտ է, Պոլսէն տեղեկացուիս հաղորդման Թուրքերը հաստատուն ձեւով մը առաջարկած են իրենց նոր սահմանագլուխ այն գիծը, որ Սան Սթեֆանոյ կողմէն դէպի հիւսիս պիտի երկարի մինչեւ Միսիա (Սեւ-Ծով), Պուլկարներուն ձգելով Գրբդ-Բիլիէն եւ էարիէն։ յետոյ Բաւելի Պուլկարէն անցնելով ոլոշալ գիծը պիտի վերջանայ Էնոս, Մարիցայի գետաբերանին մօտ։ Արդարեւ ասիկա տեսակին զիջում մըն է Թուրքերուն կողմէ, և զայն կրնային ընել Լոնտոնի մէջ քանի մը շաբաթ առաջ, երբ հաշտութեան կնքումը անմիջական կ'երեւար։

Բայց Սէնթ-Ճէյմսի ժողովէն ի վեր իրերը փոխուեցան։ Պատերազմը վերսկսաւ. մարդկային և դրամական նոր զոհողութիւններ կատարուեցան։ Այսուհետեւ Պուլկարները իրենց մտադրութեան վրայ անդրդուելի կը մնան և կը պահանջեն որ նոր սահմանագլուխի գիծը Միսիայէն երկարի դէպի Ռոտոբ, Մարմարայի վրայ։ Իրապէս Լոնտոնէն դրկած մեր վերոյն հեռագիրներուն մէջ կ'ըսէինք. «Փէն Թիւրքերը աւելի սուղ պիտի վճարեն քան Հիներ»։

Թէեւ կ'ըսէի թէ բան բանակցութիւններ տեղի պիտի ունենան Բեթերսպուրկի մէջ, սակայն Թրքական առաջարկներուն և պալկար պահանջներուն միջեւ անդին տարբերութիւն մը կայ, ինչ որ չառ հաւասարի չընծայեր վերի զրոյցներ։ Շատ չառ, թերեւս վաղուան իրողութեանց մասին է որ ենթադրութիւնները կ'ընեն, բայց այսօր սակայն իրողութիւն դարձած չեն անոնք։

Միւս կողմէ հակառակորդները դէմ առ դէմ կը գտնուին էարիէի. Կէլիպոլուի և Զաթալճայի երրեակ ճակատներուն վրայ։ Հեռ Թուով բանակներ կը պատրաստուին վերջին և արիւնահեղ մարդաղեղի մը, նախ քան Թուրքերու խոստովանիլը թէ իրենք պարտուած են։

Պատերազմի սկիզբէն ի վեր յանախ ձախող կերպով կը կրկնուէր թէ էարիէն պաշար չունի, իսկ այժմ ոչ ոք չի համարձակիր զայն վերստին կրկնել։ Այսօր միեւնոյն գաղափարը արտայայտելու համար մարդ չկրնար բաներ գտնել, որոնք ընթերցողին վստահութիւն ներշնչեն։ և սակայն այս անդամ ճշմարիտ կը թուի թէ ընդարձակ պատնէշներէն ներս սերկայիս իրեւ ուտելիք ունին միայն անորոշ և ենթադրեալ նիւթեր։

Ի՛նչ թատերական տեսարան մը պիտի ըլլար, երբ ցուրտ, տաքացային առաւտ մը Թրքական մեծ ամրութիւնը, տարիներու և թշնամիներու թանձր դարով մը չրջապատուած, իր ձիւնապատ համայնապատկերին վրայ յանկարծ ցցէր պատակ դրօշը։

*** 28 Փետր. Թիւով Լոնտոնէն կը հեռագրեն Բարիզ.—Այսօր կէս օրէ վերջ Լոնտոնի մէջ զրոյց տարածուեցաւ թէ Թուրքիոյ և Դաշնակից Պետութեանց միջեւ հաշտութեան կնքումը մօտալուտ է։

Արդէն գիտենք որ Լոնտոնի Օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա քանիցս Սըր Էտուարտ Կրէյէն խնդրեց հաշտութեան կնքումին համար միջնորդել։ Մեծ Տերութեանց դեսպաններուն հետ համաձայնութեան պատրաստուելու համար։ Երբեք, որովհետեւ առաջնորդը կը մերժենք մեր հպարտութեան բոլոր ուժովը, և որովհետեւ այս մասին անվերապահելի կերպով անիրաւաբար պիտի մեղանչենք։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԳԻ ՄԷՋ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ՀԱԼՈՐԴՈՒԱԾ

Մարտ 1 Թիւով «Մաթէն»ի Բեթերսպուրգի Թղթակիցը կը հեռագրէ.— Պաշտօնական հաղորդութեան ինծի Սոֆիայի ա՛յն լուրը (Տես վերը), որուն համեմատ Թուրքիա պատրաստ է էարիէն Բոլուլ ինչ ինչ պայմաններով։ Սահմանագլուխ մը կը պահանջէ որ թէև Դրբդ Բրլիսէն և էարիէն Պուլկարներուն կը Թողու, բայց Սեւ ծովու եզերքին մեծ մասը Թուրքերուն կը մնայ։ Թուրքիա արդարեւ կը պատրաստէ որ Եւրոպական Թուրքիոյ հողամասը Մարմարայի հիւսիսային կողմէն սկսեալ բաւական հեռուն երթայ։ Թուրք սահմանագլուխը այս կերպով պիտի հասնի սիւնեւ Եգեան ծով ա՛յնպէս գիծի մը զոր Պուլկարիա բացարձակապէս կը մերժէ։ Թուրքերը Տերութիւններէն կը պահանջեն որ իրենց մաքսատուքը հարիւրին 11էն 15ի բարձրացնեն։ Ռուսիա երբեք պիտի չհաւանի այս յանձնելումին, որ զգալաբար պիտի վնասէ այն մեծ առեւտուրին զոր հարաւային Ռուսիա կ'ընէ Ասիական Թուրքիոյ հետ։ Թուրքիա առանձնաբար վճարել կը մերժէ։ Ռուսիա խորհուրդ տուած է Դաշնակիցներուն այս մասին չվնդել, դիտելով թէ Թուրքիա երբեք պիտի չկրնայ առանձնաբար վճարել և պիտի չվճարէ։ Գալով Դարդանելներուն ինքնուսմին, այս մասին ընաւ խնդիր եղած չէ և չի կրնար ըլլալ։

*** Սոֆիայի մէջ մէկ օրէն միւսը պատերազմութիւնները փոխուած են, որովհետեւ Ռուսիա Թուրքիոյ նոր առաջարկութիւններէն ազդուած է և յայտարարած է թէ անոնք զօրաւոր խարիսխ մը կրնան ըլլալ հաշտութեան բանակցութեանց վերսկսումին։ Կերպով մը երաշխաւոր կ'ըլլայ Կ. Պոլսոյ վարիչներուն բարեկամութեան։ Մ. Տանէֆ այսօր վաղ Տիմոթէօս կը մեկնի սահմանագլուխի խնդրոյն վրայ վերին հրամասարութեան կարծիքը առնելու համար։

ՍԻԼԻՍՏՐԷ ԻՆՔՋԻՆՔԻՐ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՏԱԼ ՁՈՒՈՒԶԵՐ

1878 Պերլինի դաշնագրով Սիլիստրէին Պուլկարիոյ յանձնուելուն 35րդ տարեդարձին առթիւ, այդ քաղաքին քաղաքապետ ժողովուրդին անունով հեռագիրներ ուղղեց Ֆերտինանտ Թագաւորին, Նիքոլա Զարին, Ռուսիոյ և Անգլիոյ Արտաքին գործոց Նախարարներուն, և յուզիչ չեշտով կը թախանձէ որ Սիլիստրէ Ռումանիոյ տիրապետութեան տակ չանցնի։

ՀԻԵԱՆԵՐՆ ԱԼ ՁԵՆ ՈՒԶԵՐ

Պուլկարիոյ Հրեաներուն Կեդրոնական Ազգ. Ժողովը Պուլկար Վարչապետին դիմումագիր մը տայով կը բողոքէ Ռումանիոյ պուլկարական հող յանձնելուն դէմ։ Ռումանիա քաղաքացիական իրաւունք չէ տուած Հրեաներուն, Պերլինի դաշնադրութեան հակառակ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ

Իզմիրէն կը գրեն «Բէօնիչէ Զայրանկի»ի թէ ազգ. քաղաքին գերման գաղթականութիւնը, որ հագիւ 350 հոգիէ կը բաղկանայ. Մարտ ամսուան մէջ բացումը պիտի կատարէ Գերման Ազգային Տաւնի մը. որ այսուհետեւ գաղթականութեան կեդրոնը պիտի ըլլայ։ Այս հիմնարկութիւնը գերմանացիներուն կամաւոր նուէրներ, մանաւանդ Իզմիրի հիւսիսարեւելեան մէջ եղող գերման վանականներուն նուէրներ։ Թուրք կառավարութիւնը ընդունեց այս հաստատութեան պատուական հանգամանքը։ Գերման Թերթ մ'ըսէ թէ Անատոլուն չառ օգտակար է մեր վաճառականութեան, մեր հարաբերութեանց և մեր նաւարկութեան համար, և պէտք է այդ կազմերը մեր գաղթականներուն ջանքերուն նպատակը կեդրոններ ստեղծելու համար, ուր պահուին մեր ազգայնութիւնը և մեր ապրելու կերպերը։ Իզմիրի Գերման Տունը կրնայ կեդրոնը ըլլալ մեր նոր գործունէութեան, կ'ըսէ գերման Թերթը։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԳԱՏ ՄԸ ԿԸ ԿՈՐՍՆՅԷ

«Մանդաւմ»ի ընթերցողները կը յիշեն թէ Վիլհէլմ Բ. վերջերս երկրագործական խորհուրդին ասուլ. ըրած մէկ բանախօսութեան մէջ, յայտարարած էր որ իր ազարակին պատանեաներին մին համբաւ էր, որովհետեւ բան մը չէր արժէր։ Երկրագործական Մրցութիւնը բողոքեց վերոգրեալ այս խօսքերուն դէմ, որոնք ճշմարտութեան չէին համապատասխաներ, կ'ըսէին։ Եւ դատարան դիմեց իր անդամներէն մէկուն դէմ եղած նախատինքը դատմանելու համար։ Անցեալ օր, երբորդ անգամ ըլլալով, այս գործը զբաղեցուց Եէպիկի դատարանը, և երբորդ անգամ ըլլալով դատաւորները իրաւունք տուին պաշտպանէին։ Հաստատուեցաւ որ դէմ։ Եւ ըսել թէ... Պերլինի մէջ դատաւորներ չկան։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ ԻՐԵՆՔ ՊԻՏԻ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Բիւրէր կ'իմանայ թէ օսմ. նոր ծանուցագիրը սերտութեանց միջնորդութիւնը միայն կը խնդրէ և պայմաններու մասին ա՛և է խօսք չըներ։ Դիւանագիտական չրջանակներու մէջ դիտել կը տրուի որ նախապէս հաւաքական ծանուցագրով Բ. Դրան տրուած խորհուրդը միայն կը նկատուի իբր հիմ միջնորդութեան։ Թուրքիոյ կողմէ Սըր է. Կրէյի եղած նոր առաջարկ ը միեւնոյն առն հաղորդուեցաւ նաեւ միւս տերութիւններուն, օսմ. դեսպաններու միջոցաւ։ Այս իրողութիւնը արդէն ուրբաթ օր ծանօթ էր դիւանագիտական շրջանակներու, բայց կը թուի թէ երկուշաբթի օր մեզի հաղորդուած էր Դեսպաններու ժողովին։ Այն տեղ որոշուեցաւ որ տերութիւնք ձեռնարկներ ընեն Պալքանեան դաշնակիցներուն հաղորդելու համար Թուրքիոյ դիմումը և տեղեկանալու համար թէ իրենք ալ տրամադիր են տերութեանց միջնորդութիւնը ընդունելու։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ դաշնակիցները տրամադիր են միջնորդութիւնը ընդունելու, բայց նախապէս տերութիւններուն պիտի յայտնեն թէ ի՞նչ պայմաններով պատրաստ են հաշտութիւն կնքել։ Մեծ Տերութիւնները, Պալքանեան դաշնակիցներուն տեսակէտները հաստատելէ ետք, իրենք պիտի խմբագրեն դաշնագիրը, զոր ընդունել և ստորագրել պիտի ստան պատերազմկեալներուն։ «Մրբ» խօսելով միջնորդութեան մասին կ'ըսէ. «Դաշնակիցներուն պատասխանը կախում պիտի ունենայ Թուրքիոյ անմրցական հաւանութենէն թէ ընդհանուր կերպով կ'ընդունի՞ դաշնակիցներուն հողային պահանջումները և թէ սկզբունքով կը հաւանի՞ պատերազմական տուգանքի մը վճարման։ Տերութիւնք իրարու միջնորդ կրնան միջամտել մանրամասնաբար իւրաքանչիւրները կարգադրելու համար։ Պուլկար կառավարութիւնը, այս մասին որոշում մը տալէ առաջ, դաշնակիցներուն հետ պիտի համաձայնի, որպէսզի ամէնուն պատասխանը մրցութիւնք ըլլայ։ Աւելորդ է ըսել որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ զինուորական գործողութիւնները պիտի չարունակուին և գործողութիւններէն առաջ եկած ամէն փոփոխում քանականաբար ազդեցութիւն պիտի ունենայ հաշտութեան վերջնական պայմաններուն վրայ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ալպանական համաժողովին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ Կորիցայի (Զարոյի մօտ) ալպանական գաղութին ներկայացուցիչ Մ. Ճօչիու պարուսկ Հալլէնները, որոնք իրենց ազատութիւնը Ալպանացիներուն օժանդակութեանը չնորհիւ ձեռք բերին, բուռ, և հիմակ ապրեցուցիչ ցոյց կուտան։ Բանախօսը յայտարարեց թէ Շքօարան, Բլական և Կուսինէն պէտք է Ալպանիոյ մաս կազմեն։

Տէ-փէ Հիմա քաղաքեց ալպանական պահանջումներուն պատճառները։ Լաւ թէ տերութիւններուն պէտք է դիմել որպէսզի նոր Ալպանիա ա՛յն Ցունասանի և ոչ Սերպիոյ, այլ Պուլկարիոյ սահմանակից ըլլայ։ Ճարտարագէտ էյլէր ալ Վիլլա հանգանեցաւ Ցունասանի և Պուլկարիոյ պահանջներուն և յայտարարեց որ Ալպանիոյ լիներն ու գեաները մեծ կարեւորութիւն ունին նոր Ալպանիոյ ճարտարական և տնտեսական բարկեցութեան տեսակէտով։ Բանախօսը Տէրվիշ Հիմա պէյի պէս կը կարծէ թէ Ալպանիա պէտք է Պուլկարիոյ սահմանակից ըլլայ և ա՛յ թէ հելլէններուն կամ Սերպերուն, որոնք պիտի ջանան ալպանական տարրը ջնջել, այս կերպով իրագործելու համար իրենց քաղաքները։ Մենէնեան Ցանոլի յայտարարեց թէ Պուլկարիա ալ կը փափաքի սահմանակից ըլլալ Սերպիոյ և Ցունասանի, որոնց հետ երբեք պիտի չկրնայ հաշտ ապրիլ։ Իլխան կիքա ըսաւ թէ Ալպանիա պէտք է բավանդակէ չորս նահանգները և աւելցուց որ պէտք չէ սպասել ռէֆորմներուն որոշումին, ալպանական սահմանագլուխներուն հնդման գործին մէջ։ Ալպանաց ժողովուրդը ինք պէտք է հնդէ այս սահմանագլուխները և պէտք է ջանայ զէնքի այժով ձեռք բերել այս գործը։

Այս միջոցին որպէսզի ներս մտաւ Ալպանիոյ ազատագրական կառավարութեան անդամ Մ. Բրիոթ Մէքսի, որ յաջողած էր Ավլոնիայի պաշարման գիծը խզել և Թրէնթէ ժամանել։ Իր մուտքը ոգեւորեցաւ ներկաներու մէջին ծափահարութիւններովը։ Նորեկը խօսք առնելով, յոյս յայտնեց թէ ալպանացի ժողովուրդը, որ այժմ դժուարին կացութեան մը մէջ կը գտնուի, պիտի յաջողի այս տագնապը անցընել։ Թրէնթէի ալպանական գաղութին պատուիրակը յայտարարեց թէ համաժողովը ըստ բաւականին ցոյց տուաւ թէ Ալպանացիները զարգացած ժողովուրդ մը են։ Ապաստանեցաւ էֆ., որ Մանաստիրի ճակատամարտերուն մասնակցած էր, Մանաստիրը ինքնորէն Ալպանիոյ կցելու փափաք յայտնեց։ Պարքնի ասմէն գաղութին ներկայացուցիչը հրաւիրեց Ալպանացիները և Ռումէնները, որ միասին ալիսատին Ալպանիոյ անկախութեան համար։ Առաջարկեց համաժողովն խնդրել Ցանոց Եօլիք կայսրէն և Իտալիոյ ու Ռումանիոյ թագաւորներէն որ այժ տան Ալպանիոյ և չորս նահանգները կցեն անոր։

Կաթոլիկ քահանայ մը նոյնպէս յանձնարարեց որ բոլոր Ալպանացիները իրենց կարծիքի տարբերութիւնները մէկդի թողուն և միանան, նկրեց նախագահին հեռագրով դիմում ընել Լոնտոնի դեսպաններու ժողովին, որպէսզի Ավլոնիայի, Շքօարայի և Եանեայի պաշարումները վերցուին, վասնզի, բուռ, եթէ թշնամին յաջողի մտնել Շքօարա և Եանեա, ասկալի ջարդեր ի գործ պիտի դնէ։ Նիքոլ փակուեցաւ։ Վաղը վճռանութիւն պիտի ըլլայ այն առանձնաշնորհումներուն վրայ, որոնք Ռումէնները պիտի տրուին ապագայ Ալպանիոյ մէջ։

*** Ավլոնիայի նախորդ երեսփոխան Սուրէյյա պէյ, որ պատերազմի ընտրուած չէր, իր կամքէն անկախ պատճառներով կրցաւ մեկնիլ Պոլսէն։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԻՆՁՊԷՆ ՊԻՏԻ ՄԻՋՆՈՐԴԵՆ

Լոնտոնէն 1 մարտ Թուով կը հեռագրուին բարիզեան Թերթ մը.— Վերջին քանի եւ չորս ժամուան ընթացքին կիսապաշտօն աղբիւրներէ հաղորդուածին համաձայն կը կարծուի թէ Բ. Դրանէն ապաստանելիք պատասխանը պիտի ընդունի Տերութեանց ծանուցագրին պայմանները։

Ասիկա մէկ տեսի ունեցող նոր խորհրդակցութեանց արդիւնքը կը նկատուի։

Առնուազն անկարելի է այս մասին մէկ կամ երկու օր անցնելէ առաջ պաշտօնական և հրապարակային յայտարարութիւն մը ապասել, որովհետեւ անկարելի է որ Բ. Դրան պատասխանը պաշտօնապէս հաղորդուի յառաջիկայ չաբթուն սկսելէն առաջ։

Եթէ, ինչպէս վտահ կերպով կը կարծուի, Բ. Դրան պատասխանը ընդունելի ըլլայ, Թուրքիա իր դաշը պիտի յանձնէ մեծ Տերութեանց, որոնք նախապէս պիտի հաստատեն թէ դաշնակիցները արդարդի՞ն արդեօք Եւրոպայի միջնորդութիւնը ընդունելու և թէ, պատերազմի վերսկսումին հետեւանքով արդեօք իրենց նախկին հաշտութեան պայմանները փոխուա՞ծ են։

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Այս միջոցին բոլոր աչքերը դարձած են դէպի Բեթերսպուրգ, ուր կէս պաշտօնական բանակցութիւններ տեղի կուենան պատերազմ վերջացնելու համար։ Օսմ. կառավարութիւնը նոր առաջարկներ ներկայացուցած է Լոնտոնի, Բարիզի և Բեթերսպուրգի դեսպաններուն։ Իրաւ է թէ ամէն տեղ լաւատեսութիւն կը տիրէ, բայց մինչեւ երեկ ա՛և է վերջնական հիմ մը դնուած չէր հաշտութիւն կնքելու համար։ Ուրեմն կանխահաս է յայտարարել թէ այս խնդիրը կրնայ լուծուած նկատուիլ։ Տերութիւնք կը շարունակեն իրենց բանակցութիւնները և ամէն յոյս կայ որ իրենց ջանքերը յաջողութեամբ պիտի պսակուին։ Բեթերսպուրգի մէջ մեծ գործունէութեամբ կ'աշխատուի տագնապին լուծում մը գտնելու համար։ Այս լուծումը Ռուսիա կրնայ գտնել աւելի դիւրութեամբ, քանի որ նիքոլա Զարը մեծ ազդեցութիւն ունի Պուլկարներուն քով։ Բեթերսպուրգէն առնուած վերջին լուրերը խիստ գոհացուցիչ են, կ'ըսուի Օսմ. քաղաքական չրջանակներու մէջ։

*** Միւս կողմէ «Օսմանիէր Լոյս» կ'ըսէ թէ ժամանակ մը ի վեր Բեթերսպուրգի դաշինքին հետ կատարուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ արդիւնքի մը յանգած են և էարիէի մասին համաձայնութիւն գոյացած է։ Այդ նամակը ինքնօրէն վարչութիւն մը պիտի ունենայ և Իտալիոյ գրաւած կղզիները Թուրքիոյ պիտի Թողուին։ Իսկ Մրբիլիի և Քիոսի մասին գեսպաններու ժողովը որոշում մը պիտի տայ։

ԱՅ ՍԱՐԱՆՏԱ ՌՈՒՍԱԿՈՇՈՒԱԾ

Աթէնքէն երեկ առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— Քորֆուէն կը տեղեկացնեն որ ասուան ժամը 11էն միջոցները, Հելլէն նաւատորմին մը Քորֆուէի նաւահանգիստէն մեկնելով դէպի հիւսիս ուղղուեցաւ։ Կը հետեւին բազմաթիւ փոխադրանաւեր։ Կէս օրէ եռաց ժամը 1 ու կէսին միջոցները Հելլէն մարտանաւերը ամբակոծեցին Այ Սարանտան։ Քորֆուի ժողովուրդը Թնդանօթաձգութեան աղմուկը կը լսէր հեռաւոր որոտումի մը պէս։ Հեռագրական տեղեկութիւններու նայելով, Թուրքերը պատասխանած չեն։ Իրիկուան ժամը 11ին. Հելլէն փոխադրանաւերը Քորֆու դարձան։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ «ՔԷՄԻՍՕՓՕԼԻ» ՆԱՒԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

«Թանին» կ'ըսէ թէ Սելանիկէն եկած լուրերը յունական «Թէմիսթօքլի» անդրատլանտեան չոգենաւին ընկղմած ըլլալը կը հաստատեն։ «Թէմիսթօքլի» նաւը Շերբայի մէջ «Համբուրէի կողմէ ընկղմեցուցած «Մակեդոնեա» նաւուն նման պատերազմի յայտարարութիւնէն վերջ օգնական յանձնաւոր վերածուած էր։ «Թէմիսթօքլիսն կը կրէր չորս հատ եօթուկէս սանթիմէթրնոց Թնդանօթ, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ հեռաւակ և Թնդանօթաձիգ զինուորներ։

Քէսէնտէրէի և Աբանէրի կողմերը հելլէն զինուորներու մարմինները ծովեզերքը ցրուած են, ինչպէս նաեւ զինուորական իրեղէններ և գոյքեր։ Թեւ, կ'ըսէ «Թանին», հելլէն կառավարութիւնը իր պաշտօնական յայտարարութիւններուն մէջ նաւին ընկղմելը արկածի կը վերագրէ, սակայն անոր ընկղմելու օրերը, իրիկուն մը Քէսէնտէրի կողմէն լսուած են Թնդանօթի ձայներ, որոնք այն համոզումը առաջ բերեր են ժողովուրդին մէջ թէ «Թէմիսթօքլիսն «Համբուրի» կամ ուրիշ օսմ. զրահաւորի մը կողմէ ընկղմեցուցուած է։ Այսու հանդերձ այս զրոյցը սուտ ման կը կարծուի կ'ըսէ նոյն Թերթը։

«ՀԱՄԻՏԻՅ»Ի ԴՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

«Թաւվիրի էֆֆեթրի» մէջ կը կարդանք. «Համիտիյէ յանձնաւոր հակոչուելիւն կը կատարէր Հելլէն փոխադրանաւերուն վրայ, որոնք սերպ և Հելլէն զինուորներ կը առնէին Սելանիկ, անկէ դրկուելու համար Շքօարայի առջեւ։ Օսմ. մարտանաւը վերջապէս յաջողեցաւ Ամնորդի բացերը գտնել երբեք հելլէն փոխադրանաւեր, զորս ամբակոծեց և ընկղմեց։ Հելլէն կառավարութիւնը Սելանիկ դտնուած բոլոր «Մավուանաներ տրամադրեց զինուորներուն դիակները հաւաքելու համար։»

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ՅՈՅՑ ԹՐԱՄԱՒԷՅԻ ԵՒ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Պէյրութէն հետեւեալը կը հեռագրուի.

Դամասկոսի մէջ բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան պելճիքական Թրամուէյի և էլեկտրական լուսաւորութեան ընկերութեան դէմ։

Ցոյցեալ ընկերութիւնը քաղաքին լուսաւորութիւնը դադրեցուցած էր, որովհետեւ քաղաքապետութիւնը իր 14,000 սուկի յետեալ պարտքը չէր վճարեր։

Երկու օր չարունակ տեղին ամբոխ մը ցոյցեր կատարեց Ընկերութեան կեդրոնատեղին առջեւ. ապակիները փշրեց և հրաշէն պարպեց առանց տեղական իշխանութեան կողմէ մշամաուելու։ Ցեմոյ ամբոխը բոլորովին խորտակեց Թրամուէյի կառք մը և չատ մը ուրիշ կառքերու ապակիները ջ-խլեցին։

Թրամուէյի Ընկերութիւնը խորտակուած կառքերուն տեղ նորերը բերել տուաւ և քաղաքին մէջ երթեւեկը չարունակեց. թէեւ յանախորդները չատ քիչ էին, բայց չարունակ նեղուեցան ամբոխին կողմէ։

Մինչեւ այս վայրենիներ անկարելի եղաւ քաղաքապետութեան և Ընկերութեան մէջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնել։

Պէյրութի մէջ եւս կաղի Ընկերութիւնը դադրեցուց իր լուսաւորութիւնը տարկելով ածուխի չգոյութիւնը։ Պէյրութի քաղաքապետութիւնը եւս լուսաւորութեան ընկերութեան կը պարտի տասնեակներ։ Ասկէց զատ տեղացիները Կաղի Ընկերութենէն չատ կը գոհան, առանց կառավարութեան կողմէ ո՛ եւ է մշամաուելի տեսնելու։

ՍԻԵՍՓ ԺՈՂՈՎԸ հաւաքեան կը քննէ անմիջապէս հոս նիստ պիտի հրաւիրուի, ուստի կառավարութիւնը այժմէն հոգ եղած հրահանգները ստաւ որ Սալը Բազարի պատին մէջ պատրաստութիւններ տեսնուին։

ԾՈՎԱՔԻՆ ՍԵՆԵԱԿԸ, որ չոգենաւային օսար ընկերութիւններու չարերը պաշտպանելու պաշտօն ունի, օսար գեսպաններուն բողոքագիր ուղղեց Մարմարայի մէջ չեզոք նաւերու վրայ եղած յարձակումին առթիւ։ Մովային սենեակը կը խնդրէ որ այս բողոքը դիւանագիտական համաձայն ներկայացուի պատճառեան պատասխաններուն, իրեն վերապահելով եղած կորուստներուն համար հատուցում պահանջելու իրաւունքը։

ՍՈՒԱՕՅԻՆ ՏՈՒԱՄ ՄԸ տեղի ունեցաւ Բանկալթիի մէջ։ Աւստրիական հպատակ Մ. Սիւս Ալան բիվոլվէրի հարուածով մը անձնասպան եղաւ։ Այս յուսահատութեան չարժառիթն էր սիրային դժբախտութիւն մը։ Մ. Ալան կ'ապրէր կոտոմ հոս, զոր կը պաչէր, բայց անկէ չէր սիրուեր։ Կասկածելով անոր հաւատարմութեանը վրայ, հակոչութիւն կատարեց և ասուեց որ սպասուհին նամակ մը կը տանէր կնոջ մէկ բարեկամին։ Նախանձէն մոլեգնած, Մ. Ալան ինձնասպան եղաւ։ Աւստրիական հիւպատոսարանը քննութեան ձեռնարկեց։

«ԲԱՎԱՍՏԱՍ» ԻՆՁՊԷՍ ԸՆԿՂՄԵՑԱՒ.—Անատոլիոյ նոր մարտանաւերուն ոյն ծովային ազէտին վրայ, զոր ծանուցած էինք մեր երեկուան Թիւով.— Բաւական, որ անգլիական դրօշ կը կրէր, երկու օր առաջ Պոլսէն մեկնած էր Կանարդոյա երթալու համար։ 130 համբարձունէր և բազմաթիւ նարինջ, լեմոն եւն բեռցած էր Մարմարայի զանազան նաւահանգիստներ տանելու համար։ Իր մեկնումին դիտերը, փոթորկի և մշուշի բանուեցաւ։ Ալիքներուն դէմ մաքառելով, կրցաւ Պանորմայի մօտերը ժամանել։ Սէնդ Սարէ կղզիին չրջակայքը, ալիքներէն տարուեցաւ և այդ կղզիին չրջապատող խարակներուն զարնուեցաւ։ Բաղխումը այնքան բուռն էր որ չոգենաւը իսկոյն չանջատուեցաւ։ Կղզիին բնակիչներուն փութաջուեցած օգնութեան շնորհիւ բարեբաստաբար կարելի եղաւ ուղեւորները և ապրանքները մէկ մասը ազատել։

*** Սեւ Ծովի մէջ պատահած աղէտներուն մասին դեռ ուրիշ լուր չենք առնուած։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիի ընկերութիւնը 50,000 սուկի ուսած է Օսմ. կառավարութեան, կղզիներու երթեւեկին համար երեք շոգենաւ գնելու նպատակով, կ'ըսէ «Օսմանիէր Լոյս»։

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— Գրած էինք թէ Անատոլիոյ երկաթուղիի ընկերութեան հետ բանակցութիւն կը կատարուէր փոխառութեան համար։ Նոյն ընկերութեան Բ. Տնօրէնը եւրոպական պանսուան երթալով յայտնեց թէ Օսմ. կառավարութեան պայմանները ընդունուած են Անատոլիոյ ընկերութեան կողմէ, որ պարտաւոր է 250,000 սուկի վճարելու։ Պայմանագիրը անմիջապէս ստորագրուեցաւ Եւրոպական նախարարին և ընկերութեան Բ. Տնօրէնին միջեւ։ Փոխառութեան գումարը Տեսչ Պանքի կողմէ պիտի յանձնուի Եւրոպական նախարարութեան, կայ. իրաւէին հրատարակումն եղաւ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՄՈՒՄԸ

ԱԹԷՆՔ, 4 Մարտ.— Իրիկուան ժամը 4ին, Մեծ Տէրութիւններու դեսպանները Արաքին գործոց պաշտօնատունը եկան և հաւաքաբար ծանուցին Նախարար Մ. Քարտիկեան թէ տէրութիւնք հաստատեցին կնքելու համար պիտի միջորդեն և խնդրեցին որ Յունաստան ընդունի այս առաջարկը։ Մ. Քարտիկեան չնորհակալութիւն յայտնեց և պայմանաժամ խնդրեց դաշնակիցներուն հետ համաձայնելու համար։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋ

Վիեննա, 4 Մարտ.— Կայսերական Թերթերը կ'ըսեն թէ բանակին ցրուումը սկսաւ Մարտ 1էն ի վեր։ Այսուհետև կը յայտարարուի թէ լուրը կանխաւոր է։ Հրամայական դժուարութիւններու պատճառաւ յապաղած է Վիեննայի և Բեռլինի մէջ միաժամանակ հրատարակումը պաշտօնական զեկոյցի մը, որ կը վերաբերի զինուորական կարգադրութիւնները ջնջելու մասին Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջև գոյացած համաձայնութեան։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱՆՈՂ ԲԷՇԵԱՑԻ ՄԷՋ

Բէյրութ, 4 Մարտ.— Հնգհանուր բանաբէրի մասնաւոր յայտարարութեան մը լուրը մեծ յուզում առաջ բերաւ։ Ընդհանրական կուսակցութիւնը կը յայտարարէ թէ ուխտած է այս որոշումին առթիւ բողոքել ընտրական բարեկարգումի դէմ և իրեն կը վերապահէ որոշել ընդհանուր բանթողի թուականը։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Սելանիկ, 4 Մարտ.— Նաւահանգիստի վերահսկիչը հրամայեց որ Քալտիեան թերակղզիի փարոսները վառուին։

*** Պուլկար հրատապ Տօմպալոբօֆ և Գոյչէֆ, որոնք ձերբակալուած էին, Սերէզ փոխադրուեցան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԹԷ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԻՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ...

Այո՛, եթէ Վարչութիւնը արիութիւն ունի, և եթէ ծրագիր մը գործադրելու կամքը բան մը կ'արժէ այսքան անօգուտ աղմուկներէ վերջ, ահա՛ ճիշդ առիթը։ Եւ ուշադրութիւն ըրէք թէ անգամ մը որ այս առիթը փախչի, այլեւս կարելի չէ ձեռք ձգել զայն։

Եւ ի՞նչ է այս առիթը։ Հարկ կա՛յ բացատրել։

Պատրիարքարանի պաշտօնեաները, իբր թէ առնուելով իրենց մասին ներսէն խօսուածներէն, հանրագրութիւն մը կուտան Վարչութեան, արդարութիւն պահանջելով, մինչեւ իսկ դատ դիմելու սպառնալիքով, իրենց... կոտրած վարկը վերահաստատելու համար։

Ասիկա պարզապէս շատ խորամանկօրէն մտածուած հնարք մըն է, առաջը առնելու համար այն իբր թէ քիչ շատ ընդհանուր մտքագործութեան, որուն պիտի ենթարկուին եղեր Պատրիարքարանի պաշտօնեաները Վերակազմութեան Մրագրին հետեւանքով։ Պաշտօնեաները իրենց դերը

ԻՕՍ.—Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և սակաւակազմ աղջոց համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածուր վիճակի է, բայց ասիկ ձկան իւղ հաւասար այժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և Քարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ապահվերդի դեղարանը, Պահէք Գաբաւ եկէք Իօսքանէ ծառաէսի։

ԴԵՂԱՐԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԷՄԷԼԵԱՆԵԱՆ

Թերա, մեծ փողոց Աղա Ճամիի դիմացի կարգը, Թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս համոզուած եմ որ Դեղարան մը կընայ յաջողիլ այն պարագային երբ ուշադրութիւն, ճշտապահութիւն և աշխուրշ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք ո և է գեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջներու համաձայն գեղերու խըզճամիտ պատրաստութիւն գեղերուն ամենէն ժամանը։

Ընդնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն գործունէութեան համար մասնագէտ առանձնակերպ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Փիչ տանուան մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ գեղերու մթերքը։

Զուլիկերիական պատուաստի ժամանում չարաթը 2 անգամ.

Տրամադրելի վիպական հիւանդագրաստիներ

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجارية عثمانية

SOCIETE COMMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ ՊՈԼԻՍ

ԱՐԱՍԷԻՆ Հ. ԳԱՐԻ ՄԷՏԻՆ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՄԵԱՑ ԿԵՐՊՈՎ

ՍԹՄՊՈՒԼ, ԳԱԼԱԹԱՍԱՐԱՅԻ ԽԱՆ

Հայկական այն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխառութիւններ, առևտրական առմամբ, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բամնթուղթերու, պարտատոմսերու, տարեգիրներու և բանագիրներու վրայ։

Կուտայ չեքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարումներ, ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս օտարերկիր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բամնթուղթեր և պարտատոմսեր թէ՛ մեր և թէ քուրդ ազգ հասարակներու վրայ, ինչպէս և օտար գրամներ։

Կը գանձէ կամ կը վճարէ տարբերական տարբեր, մուրհակներ, փոխանակագրեր կերպ կամնթուղթեր և կարգներ։

Կ'ընդունի գրամական ուսանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է ռեալական տեղեկութիւններու համար յատուկ, կերպով կազմակերպուած ապահովութիւն։

ԹՆԱՏՈՂԱԿԱՆ ԸՆՏՈՒԿ

Ծնողութիւնը մեր դարաշրջին մէջ քա՛ալերելու հարար կ'ընդունի 25 դրուշի սկսեալ գումարներ

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ իր կողմէն. թէ՛ մասնակցութեամբ և բերու հաշուոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու ծախվա առում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի նեղիայցուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տուներու

Կը փոխէ տարբերական և նորատարեալ ռնեցողներ մնեցողներ և կը մասնակցի ... ինչ ... կանոնաւոր ... ներու ... ներու ... ներու ... ներու ...

ԿԵՏԻՒ ՓԱՇԵՆ, ՊԱԼԻ ՓԱՇԱ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

տար գեղարանը որ հասարակութեան վստահութեանը արժանացաւ ... ուստի ... գեղերու խիստ թարմութեան գեղագիներու ... պատրաստ թիւն համար, ասս անցամ իր յանձնարարանը ... հիմնուած է ... մարդասիրաբար Մ. ԱՐԱՍԵԱՆՑՆ ... փոխն որ մէն ... գալեն խստաս ... կ'ունի ... ...

ԵՐ ՈՒՐԻ ԼԴՊ ՄԻ ՓՈՐՁՈՒ

ԳԱՐԵՆԻՐ ԴԱՒԻԹՊԱՊԵԱՆ

ՈՒ ԻԿԻՆԵՐՈՒԻ ԱՅՐԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

ԳԱԼԻԼԱԿԱՆ ԱՆՏԻ ԵՒ ՁԵՐՄԱՆԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Տոքթ. Ա. ԷՍՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր դրութեամբ և կարգ ժամանակի մէջ կը դարմանէ կին և նոր ջերմամիզութիւնը, գաղդիական ախտ, անկարգութիւնը և արգանդի կիսանդամները։ Ամէն օր առաւօտեան մինչև իրիկուն կը գտնուի Պալաբ Ալի ճառաէսի, Մեսերիէ օթելի դէմը, Գամէր լուսանկարչատան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կինոբուս համար յատուկ տեղ կայ։ 50—40

Տքթ. Հ. ԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԾՆՆԴԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ԵՒ ՎԱՆԵՐԱԿԱՆ ՋԻՒԱՆԳՈՒԹԵԱՆՑ

Գիտական ամենավերջին մեթոդներով կը դարմանէ հինգ նոր ջերմամզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, սերմանաբերութիւնը, նոսխպէս միզամանի, երիկամունքի և Բրօսթաթի հիւանդութիւնները։ Իսկ գիշերկեսի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հինգամսի կը բուժէ ի հարկին 606 ի յիմուկով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրակի ամէն օր Պանէ գարու, Պոլսաչաքին ճէմ, Սիրանոյշ խան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հիմնագրութի օրերը նշ. 50—25

ՄԵԾ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐԻՈՒ

Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՏԷ, ՀՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԼԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբ կրցած է շահիլ յատուկ հրդեհներուն համակրութիւնը, կը գտնուի տարեկարգ ուսուցման, տարիքին և տեղւոյն համար ամէն տեսակ կալոշի ճոխ մթերք մը, տեսակներ դիմերով։ Ցոխութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն ցուցաբերուած։ Գանուածներէն յանձնարարութիւնը փութով կը կատարուի։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

„ՄԱՆՉՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանչումէ»ի անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին Հանրային Դործակատարութեան ընկերութիւն անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարգ օրէնգրքի և նոր նոր տնտեսութիւններէ բաղկացած, որ կ'ուսանին թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դասական փաստաբանութիւնները դասական և վարչական հետազօտութիւններ. դիւրաբերութեան վերաբերեալ գործութիւններ, թեմերիւ և կալուածական տարբերու վերջնաձիները, դրամական փոխառութիւնն և տասնեակի կալուածական մշակութիւնները, մենաշնորհի խնդրանքները, վաճառատուներու պայմանագրի մասակարարդիրները թէ՛ գիւրամատչելի վարձքով և կատարեան ապահովութիւնամբ։

Դիմել Պապ Ալի ճառաէսի «Մանչումէ»ի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անունին Ծ. Թոքաթլեան էֆ.։

ՏՈՒԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ ԱՅԳԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՑ

Բարդի Բիշիգանոն հասարակաթեան ակնարանուած ... ...